

Uitvoeringsagenda 2019-2020

Opvang en Beschermd Wonen
Parkstad en Beekdaelen

4 september 2019

Voorwoord

In 2018 hebben alle gemeenteraden van Parkstad de nota "Visie Opvang en Beschermd Wonen" vastgesteld. Daarin is afgesproken dat de uitwerking zal plaatsvinden in de vorm van uitvoeringsagenda's. Voor u ligt de eerste uitvoeringsagenda. Deze uitvoeringsagenda is voorbereid door een brede ambtelijke werkgroep, in samenwerking met betrokken instellingen, adviesraden en cliënten. De agenda is besproken met de portefeuillehouders Wmo in de Stuurgroep Wmo Parkstad. Met de portefeuillehouders Sociale zaken is afgestemd in een daarvoor georganiseerde themabijeenkomst. Tenslotte is het ter besluitvorming aangeboden aan de Colleges van de Parkstadgemeenten en Beekdaelen. De gemeente Beekdaelen heeft in januari 2019, met het vaststellen van de Wmo-verordening, besloten voor het thema Opvang en Beschermd Wonen aan te sluiten bij Parkstad. Waar in deze notitie gesproken wordt over 'Parkstad' of 'de Parkstadgemeenten', dient u dan ook te lezen: 'de gemeenten van Parkstad en de gemeente Beekdaelen'.

Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad

De Parkstadgemeenten omarmen de visie van de landelijke adviescommissie Toekomst Beschermd Wonen (commissie Dannenberg):

1. Zorg voor een stabiele woonplek in de wijk, midden in de samenleving.
2. Maak spaarzaam gebruik van een beschermde woonvoorziening.
3. Organiseer persoonsgerichte zorg met focus op herstel en participatie.
4. Houd de herstelroute open, schrijf niemand af.
5. Organiseer de condities voor sociale inclusie:
 - Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg
 - Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit
 - Ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie
 - Een breed arsenaal van woonvarianten
 - Beschikbare en betaalbare wooneenheden
 - Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties
 - Duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars
 - Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning

Voor de maatschappelijke opvang willen we toe naar meer kleinschalige opvang, liefst in een gewoon huis in de eigen omgeving. Maar liever nog willen we voorkomen dat mensen gebruik moeten maken van de maatschappelijke opvang: preventie. En als mensen toch in de opvang belanden, dan zo kort mogelijk. Wonen - in verschillende varianten, met begeleiding op maat en evenredig verspreid over Parkstad - maakt dus een belangrijk onderdeel uit van deze uitvoeringsagenda.

Uitvoeringsagenda 2019-2020

In deze uitvoeringsagenda staan de acties en afspraken op het gebied van:

1. Preventie, signalering en Vroeg interventie
2. Integrale toegang
3. Opvang
4. Transitie- en herstelondersteuning
5. Wonen in de wijk

Deze indeling wijkt iets af van de indeling in de visienota: transitie- en herstelondersteuning zijn samengevoegd, en 'wonen in de wijk' is als apart thema toegevoegd.

Sommige acties/afspraken hebben betrekking op meerdere gebieden. Voor de leesbaarheid is er voor gekozen om ze bij één gebied te noemen.

De omschreven acties en afspraken worden nader geconcretiseerd in het bijgevoegde actieplan.

De kaart van Beschermd Wonen en Opvang Parkstad

Overzicht Parkstad opvanginstellingen en aantal plekken (intramuraal)¹

- *Levanto/RIMO/Blijf van m'n Lijf Parkstad:*
55 plekken Crisisopvang Heugderlicht te Landgraaf
12 plekken Blijf van mijn Lijf Huis (vrouwen en kinderen) en 4 doorstroomhuizen
12 plekken Moederopvang Waubach (vrouwen en kinderen)
- *Leger des Heils:*
35 plekken regulier in de DNO de Klomp (Heerlen)
- *Gastenhof / Koraal Groep:*
23 plekken Opvang jongeren Mijnsicht (Heerlen). Voor 3 tot 5 plekken is uitruil tussen Opvang en BW plekken mogelijk.

Overzicht van de reguliere Beschermd Wonen plekken²

- *Mondriaan*
233 plekken intramuraal Beschermd Wonen, verdeeld over 11 locaties: 6 in Heerlen, 1 in Brunssum, 1 in Kerkrade, 2 in Landgraaf en 1 in Beekdaelen. 21 extramurale plekken. 2 incidentele intramurale plekken

¹ Dit is de gefinancierde capaciteit. De daadwerkelijke bezetting kan op enig moment iets afwijken.

² Dit is de capaciteit die door de gemeente gefinancierd wordt. De daadwerkelijke bezetting kan afwijken, ook kan de verhouding intramuraal/extramuraal variëren.

- *Levanto*
72 plekken intramuraal Beschermd Bonen, verdeeld over zorgpension Nuth (Beekdaelen) en Vroenhof (Kerkrade) en Hoeve de Passart (Heerlen), 10 extramuraal (Heerlen)
- *Leger des Heils*
49 plekken intramuraal Beschermd Wonen (3 Domushuizen in Heerlen) en 15 extramurale plekken (Heerlen)
- *Koraal Groep/Mijnzicht*
3 tot 5 intramurale plekken Beschermd Wonen (Heerlen). Uitrui met opvangplekken mogelijk.

Overzicht 'Sector-vreemden' plekken³

- *Sevagram*
62 plekken Beschermd Wonen intramuraal (Heerlen), 2 plekken extramuraal
- *Radar*
18 plekken Beschermd Wonen intramuraal, verdeeld over diverse woonvormen in Parkstad. Deels extramuraal ingevuld, meer dan 100% bezetting gerealiseerd
- *Cicero*
3 plekken Beschermd Wonen intramuraal
- *Meander*
1 plek Beschermd Wonen intramuraal en 4 extramurale plekken
- *Philadelphia*
2 plekken Beschermd Wonen intramuraal en 1 extramurale plek
- *Oase*
2 extramurale plekken

³ Dit betreft cliënten die op 1-1-2015 dubbele indicaties hadden, GGZ gecombineerd met VB/SOM/PG. Al in 2015 werd geconstateerd dat deze cliëntgroepen eigenlijk niet naar de gemeentes hadden gemoeten. Deze groep hebben we "beleidsarm" opgepakt. Zij zullen in 2021 over gaan naar de Wlz.

1. Preventie, signalering en Vroeg interventie

Waar gaat dit over?

Signalering heeft als doel het in een vroegtijdig stadium signaleren van dreigende problematiek om vervolgens via vroeg interventie erger te voorkomen en situaties weer beheersbaar te maken voor betrokkenen. Dus het tijdig bieden van de juiste ondersteuning: materieel (inkomensondersteuning) en immaterieel (begeleiding).

Verbinden sociale domein en medische domein

1. Huisartsen en sociale wijkteams⁴ signaleren elk veel en kunnen aanvullend aan elkaar werken. In sommige wijken verloopt de samenwerking tussen hen goed, op andere plekken moeten ze elkaar nog beter vinden. In Heerlen zijn pilots gestart met betrekking tot het versterken van de samenwerking tussen huisartsen, expertiseteams, sociale buurtteams, Heerlen Stand-By!, GGZ en de andere aanbieders van zorg (in de Integrale Wijkaanpak Hoensbroek) en gericht op de samenwerking tussen bureau Wmo van de gemeente en de wijkverpleegkundigen van Meander rondom de Hulp bij het Huishouden.
2. In Hoensbroek loopt de pilot 'nieuwe GGZ'. In de nieuwe GGZ is het perspectief van de hulpvrager het uitgangspunt bij het herinrichten van de zorg. De zorg vindt plaats op wijkniveau, waarbij hulpvragers gebruik maken van zelfzorg en digitale hulpmiddelen en samenwerken met medehulpvragers, ervaringsdeskundigen, mantelzorgers, hulpverleners en andere betrokkenen, vanuit het gedachtengoed van de Positieve Gezondheid.

De uitkomsten van bovenstaande pilots zullen gedeeld worden en waar werkwijzen succesvol zijn, zal dit zo veel mogelijk ook elders in Parkstad worden toegepast.

Verbinden jeugddomein en volwassenendomein

1. Gemeenten en zorgaanbieders maken afspraken om de zorgcontinuïteit te borgen: het bereiken van de achttienjarige leeftijd mag niet tot 'gaten' leiden. Uiterlijk op de leeftijd van 17 ½ jaar wordt de balans opgemaakt zodat het vervolgtraject in beeld gebracht kan worden. Ondanks het bereiken van de leeftijd van 18 jaar zijn veel jongeren nog niet in staat om afdoende voor zichzelf te zorgen en zelfstandig te wonen, zeker in situaties van meervoudige kwetsbaarheid. Voor jongeren (16-23 jaar) die ondersteuning krijgen vanuit de Jeugdwet, moet in beeld gebracht worden óf voortzetting van ondersteuning noodzakelijk is en op basis van welke wetgeving dit mogelijk is: Wmo (extramurale begeleiding of Beschermd Wonen), Wet langdurige zorg (Wlz) of mogelijk verlengde Jeugdwet.
De mogelijkheid tot verlengde jeugdhulp in het kader van de Jeugdwet lijkt verschillend geïnterpreteerd te worden door gemeenten. Dit zal onderzocht en afgestemd worden.

⁴ De naamgeving hiervan verschilt per gemeente, zoals: ZIT-team, Sociaal buurtteam, Kernteam, Wmo consulent

2. Er is een qua omvang bescheiden aanbod op het gebied van Beschermd Wonen voor jongeren in Parkstad. Uit een inventarisatie van de zorgpartijen en het Jongerenloket van gemeente Heerlen, komt naar voren dat er niet zozeer behoefte is aan uitbreiding van het aanbod Beschermd Wonen, als wel behoefte aan begeleid wonen: een kamer of appartement met gedurende enkele uren per dag (de mogelijkheid tot) begeleiding, als opstap naar zelfstandigheid. Het betreft jongeren die geen verstandelijke beperking hebben (Wlz) of psychiatrie die noodzaakt tot 24 uren-zorg in de nabijheid (Beschermd Wonen). Gemeenten brengen de vraag en het aanbod op het vlak van kamerbewoning (met mogelijkheid tot begeleiding) in beeld en breiden dit zo nodig, samen met de woningcorporaties, uit, zodat jongeren in de eigen gemeente passend onderdak kunnen vinden.
Ook wordt onderzocht in hoeverre begeleid wonen een oplossing kan bieden voor (een deel van de) de jongeren die momenteel in pension Mijnzicht opgevangen worden, als alternatief of als vervolg op verblijf in het pension.

Signaleren en ondersteuning bij financiële problemen, voorkomen uithuiszettingen en voorkomen plaatsing in de maatschappelijke opvang door gebruik te maken van eigen sociale netwerk.

1. Corporaties signaleren huurachterstanden bij de gemeente. Gemeenten en woningcorporaties maken hier afspraken over. Ook nutsbedrijven en ziektekostenverzekeraars kunnen betalingsachterstanden signaleren. De gemeenten zullen naar aanleiding van signalen proactief contact opnemen met de betreffende bewoners en hulp aanbieden. Daarmee zetten we nadrukkelijk in op gemeentelijke schuldhulpverlening, gericht op:
 - o het voorkomen van problematische schulden
 - o het terugdringen van problematische schulden
 - o het bevorderen van zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incassoUitgangspunt is het voorkomen van uithuiszettingen.
2. De kantonrechter kan bij een huurachterstand van drie maanden of meer, of als er sprake is van herhaalde wanprestatie (dit is het geval als een huurder reeds voor de dagvaarding meerdere keren een huurachterstand heeft doen ontstaan) een eis tot ontbinding van de huurovereenkomst en ontruiming van de huurwoning toewijzen. Als dat het geval is moet de huurder de woning verlaten. Voordat de verhuurder een woning kan ontruimen, is het wettelijk voorgeschreven dat de uitspraak van de kantonrechter, het vonnis, door de verhuurder aan de huurder wordt overhandigd. Dit gebeurt door een deurwaarder. De deurwaarder stelt ook de gemeente in kennis. De gemeente krijgt op deze wijze dus ook – op de valreep, veelal één week vóór beoogde datum uitzetting - bericht van een dreigende uithuiszetting bij particuliere verhuur, en zal waar mogelijk en wenselijk hierop handelen om huisuitzetting voorkomen.
3. Iedereen die in een half jaar minimaal vier maanden in Nederland verblijft, moet zich laten inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP). Via de BRP kan de overheid in contact komen met haar burgers. Mensen zonder woonadres kunnen een briefadres krijgen. Dit adres kan *elke* gemeente verstrekken. Het briefadres is een instelling die door de gemeente daarvoor is aangewezen, de gemeente zelf of een natuurlijk persoon (bijvoorbeeld een bekende).

Momenteel worden thuislozen in Parkstad vaak verwezen naar de centrumgemeente of de maatschappelijke opvang. Dit is beslist niet de bedoeling. We spreken af dat thuislozen in onze regio zich in het vervolg kunnen inschrijven in de gemeente waar ze daadwerkelijk verblijven. Deze gemeente verstrekt zo nodig ook een uitkering. Als mensen tijdelijk bij een vriend of familielid onderdak hebben gevonden, kan de gemeente ertoe over gaan om dit tijdelijk toe te staan, zonder dat dit consequenties heeft voor de uitkering van de logies-verlener (het zogenaamd 'grijs-wonen'). Op deze manier wordt voorkomen dat mensen onnodig een beroep doen op de maatschappelijke opvang.

4. Om dakloosheid vanwege huurschulden te voorkomen, of om uitstroom uit de opvang naar een reguliere woning mogelijk te maken, moeten gemeenten de afweging maken of bijzondere bijstand aan de orde is, zoals het betalen van de borg en de inrichtingskosten of een deel van de huurschuld. Vaak is een financiële tegemoetkoming uiteindelijk veel goedkoper dan een bed in de maatschappelijke opvang en ook in maatschappelijk opzicht wenselijker.
5. Maatschappelijke opvanginstellingen monitoren uit welke gemeente cliënten afkomstig zijn en waarom cliënten een beroep doen op de opvang. Als gesignaleerd wordt dat bepaalde gemeenten op het gebied van preventie steken laten vallen (punten 1 t/m 4 worden niet of onvoldoende uitgevoerd), wordt dit besproken in de Stuurgroep Wmo Parkstad. Als geconstateerd wordt dat er geen gedragsverandering is opgetreden, zullen aanvullende afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld: de gemeente waaruit de persoon die opgevangen wordt afkomstig is, betaalt (mee aan de) de opvangkosten.
6. Alle Parkstadgemeenten hebben een aanbod om mensen die het overzicht zijn kwijtgeraakt te helpen bij hun administratie om zo inzicht te krijgen in hun financiële situatie. Deze taak kan uitgevoerd worden door vrijwilligers (schuldhulpmaatje) of door een professional (maatschappelijk werk). Ook door middel van cursussen, zoals de cursus 'omgaan met leefgeld', worden mensen ondersteund om de regie over hun eigen financiën te krijgen.
7. Voor personen waarvan gebleken is dat zij niet in staat zijn om hun geld te beheren, houdt de sociale dienst de vaste lasten in op de uitkering om (toename van) de problemen te voorkomen. Om in aanmerking te komen voor Housing Parkstad kan dit als verplichting worden opgelegd. Ook budgetbeheer behoort tot de mogelijkheden en, als het echt niet anders kan, bewindvoering.

Versterken van de lokale formele en informele ondersteuningsstructuur

1. Alle gemeenten in Parkstad organiseren laagdrempelige vormen van ontmoeting en ondersteuning. Ook buddy's worden ingezet. Zij ondersteunen mensen die er niet alleen op uit kunnen of durven.

Zie verder: 5. Wonen in de wijk

Signaleren overlast en huiselijk geweld/verbinden zorg- en veiligheid

1. Gemeenten zien erop toe dat instellingen hun meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling aangescherpt hebben en naleven, en doen dat ook voor hun eigen professionals. Toelichting: het is een professionele norm om altijd melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid.

2. Het is van belang om zorg en veiligheid met elkaar te verbinden: achter geweld en overlast schuilt meestal sociale problematiek. Een goed voorbeeld van een integrale aanpak is de Integrale Aanpak Wijkgericht Werken (IAWW). Deze werkt effectief in onder meer Kerkrade. Het is een maatwerkaanpak van (ernstige) overlast, voor de burger en waar mogelijk met de burger. Instellingen werken samen aan veiligheid en leefbaarheid in de buurt.

Wet verplichte ggz en het toeleiden naar zorg

Op 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte ggz (Wvvggz) van kracht. Deze wet vervangt de huidige Wet BOPZ en beschrijft wanneer en hoe aan mensen verplichte ggz zorg kan worden opgelegd. Deze zorg wordt bij voorkeur ambulant gegeven. Verplichte opname blijft mogelijk als het in de eigen omgeving niet lukt of te onveilig is. De Wvvggz biedt zorgverleners meer instrumenten voor zorg op maat. Het idee is maatwerk te leveren en verplichte zorg zo kort als mogelijk - en zo lang als noodzakelijk - te geven.

De Wvvggz is er alleen voor als het echt niet anders kan; het is voor mensen met psychische problemen beter om verplichte behandeling te voorkomen. Tijdig beginnen met een passende behandeling is in het belang van de cliënt en van de samenleving. Dit vraagt dat gemeenten en zorgaanbieders signalen van naasten en buurtbewoners serieus nemen. Gemeenten moeten in dat kader een meldpunt inrichten, bij voorbeeld bij het sociaal wijkteam. Meldingen moeten onderzocht worden, het zogenaamde 'verkennend onderzoek'. Als verplichte zorg aan de orde is, doet de gemeente een aanvraag bij de Officier van Justitie. Het is de verwachting dat het grootste deel van de Wvvggz-meldingen weliswaar leidt tot (bemoei)zorg, maar niet tot verplichte zorg.

De Zuid-Limburgse gemeenten zijn zich, samen met GGZ-instellingen, het Openbaar ministerie en politie, aan het voorbereiden op de Wvvggz.

Verbeterde screening op een lichte verstandelijke beperking

In de afgelopen jaren hebben we ervaren dat een deel van de mensen dat nu in de opvang belandt, een licht verstandelijke beperking heeft (LVB). Als gevolg van deze beperking zijn mensen niet in staat hun afspraken na te komen en worden ze overvraagd door instanties. Deze instanties, waaronder sociale diensten, herkennen de verstandelijke beperking niet en leggen (financiële) maatregelen op omdat verplichtingen niet zijn nagekomen. Hierdoor raken mensen in problemen, hetgeen uiteindelijk leidt tot huisuitzetting en instroom in de maatschappelijke opvang. In de maatschappelijke opvang is het afgelopen jaar ervaring opgedaan met het screenen op een verstandelijke beperking door middel van een vragenlijst (SCIL). Er zijn cursussen voor professionals om een verstandelijke beperking te leren herkennen. Onder meer de gemeenten Voerendaal en Simpelveld hebben hier ervaring mee opgedaan.

1. Gemeentelijke sociale diensten zetten in op kennisverbreding met betrekking tot het herkennen van LVB. Ook de overige gemeentelijke afdelingen worden hier alerter op en leiden signalen door.
2. Gemeenten attenderen ook andere partijen, zoals Nutsbedrijven en zorgverzekeringen, op het belang hiervan.

Versterken samenwerking tussen gemeenten

We willen voorkomen dat verhuizingen tot problemen met de uitkering leiden en mensen daardoor in grote financiële problemen raken (opnieuw hanteren van een wachttijd voor jongeren, uitkeringsaanvraag in nieuwe gemeente van voren af aan).

Bij de opvanginstellingen en Mondriaan wordt momenteel geïnventariseerd waar de problemen rondom verhuizen zitten. Gemeenten zullen onderling afspraken maken om deze zo veel mogelijk te voorkomen.

2. Integrale toegang

Waar gaat dit over?

Integrale toegang omvat het in kaart brengen van de problematiek over alle leefgebieden heen en de toeleiding naar passende ondersteuning.

Toegang tot Beschermd Wonen

Team Opvang en Beschermd Wonen (hierna TOBW) beoordeelt of de cliënt in aanmerking komt voor een BW-plek op basis van de volgende criteria:

- Er is sprake van zware psychische en psychosociale problematiek;

- 24 uren toezicht is noodzakelijk;

Het TOBW bekijkt dan samen met de cliënt en het eventuele netwerk van de cliënt welke zorg nodig is.

Als is vastgesteld dat iemand in aanmerking komt voor Beschermd Wonen maar nog niet geplaatst kan worden, is overbruggingszorg aan de orde. Deze komt ten laste van het budget Beschermd Wonen. Het TOBW en de betreffende gemeente kijken samen hoe die overbruggingszorg het beste ingevuld kan worden. Bij zorgmijders kan zo nodig Bemoeizorg worden ingezet.

Om de deskundigheid over Beschermd Wonen bij de Wmo-consulenten van de Parkstadgemeenten te vergroten en de samenwerking te versterken, wordt ingezet op deskundigheidsbevordering. Tevens gaan we bekijken hoe de integrale toegang geoptimaliseerd kan worden waardoor er een betere aansluiting is bij de lokale toegang.

3. Opvang

Waar gaat dit over?

De beschikbaarheid van een divers palet van opvang, begeleiding en huisvesting als er sprake is van tekortschietende zelfregulatie, verlies van woonruimte of onveiligheid. Streven is doorstroom en terugkeer naar (begeleid) zelfstandig wonen.

Voor de opvanglocatie geldt: liefst kleinschalig, zo gewoon mogelijk. Bij voorkeur in de eigen omgeving, dus verspreid over Parkstad. Als door gebruik van het eigen netwerk verblijf in de Maatschappelijke Opvang voorkomen kan worden, heeft dat de voorkeur.

Voor mensen die 24-7 zorg nodig hebben is toeleiding naar opname in het kader van de zorgverzekeringswet, zorg en verblijf in het kader van de Wet langdurige zorg (Wlz) of Beschermd Wonen (Wmo) aan de orde.

Afbouw Klomp

In de Klomp verblijven momenteel (situatie vanaf januari 2018) gemiddeld 30 mensen (24 tot 42 personen per nacht). Dit is minder dan enkele jaren geleden toen we structureel op méér dan 40 cliënten zaten. Door intensievere begeleiding en het toevoegen van sociaalpsychiatrische expertise aan de Klomp is de doorstroming verbeterd. Het blijft echter onmogelijk om in de Klomp structureel een rustige en veilige omgeving te creëren. Het gebouw leent zich daar niet voor. Voor situering van een dag- en nachtopvang (DNO) met gebruikersruimte in het centrum van de stad, is destijds gekozen vanwege het grote aantal harddruggebruikers dat zich rond het millennium in Heerlen ophield.

Deze situatie is gelukkig gewijzigd. De huidige Klomp-cliënten zijn lang niet altijd harddruggebruikers. In toenemende mate zijn het mensen met een zware psychiatrische problematiek, die veel baat hebben bij een prikkelarme omgeving. Dat is de Klomp bepaald niet.

De tijd is rijp om te werken aan afbouw van de Klomp. Het creëren van alternatieven voor de Klomp is een ambitie die omarmd wordt door de betrokken partijen (Leger des Heils, Levanto en Mondriaan)

Hoe pakken we dit aan?

We zullen alternatieven moeten creëren. Op persoonsniveau zal een inschatting gemaakt moeten worden welke vorm van opvang/zorg nodig is, hoe dit gerealiseerd kan worden en welke kosten hiermee zijn gemoeid. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Zo veel mogelijke evenredige spreiding binnen Parkstad
- Kleinschalige opvang in de wijk, zo gewoon mogelijk
- Geen structurele kostenstijgingen
- Geen overlast in de wijk
- Samenwerking in plaats van concurrentie

Aan de instellingen is opdracht gegeven om hiervoor een plan te maken, inclusief planning en kostenraming.

Op 27 mei 2019 hebben de instellingen hun plan gepresenteerd aan centrumgemeente Heerlen. In de kern wordt dit plan onderschreven, maar er moet nog een nadere uitwerking, fasering en begroting worden opgesteld voor besluitvorming hierover kan plaatsvinden. De nadere uitwerking is opgenomen in het actieplan.

Afbouw Mijnzicht

De instellingen hebben ook een voorstel voor afbouw van pension Mijnzicht (opvangvoorziening voor jongeren van 16 tot 27 jaar, met enkele Beschermd Wonen plekken) gepresenteerd. De Koraalgroep heeft de opdracht gekregen om te onderzoeken op welke wijze Pension Mijnzicht beter en kleinschaliger georganiseerd kan worden. Hiervoor worden een aantal varianten uitgewerkt. In plaats van de opvang in pension Mijnzicht, wordt voorgesteld om twee à drie opvoedgroepen van in totaal 12 personen te

creëren. Aanvullend daaraan enkele Beschermd Wonen plekken, deels Wlz vanwege een verstandelijke beperking. Daarnaast is een versnelde uitstroom naar reguliere huisvesting geboden, individueel of groepsgewijs met ambulante begeleiding. Ook op het gebied van preventie valt in de Mijnsicht doelgroep veel te winnen.

Ook deze plannen behoeven nadere uitwerking voor besluitvorming kan plaatsvinden.

Gezinnen

Momenteel verblijven er af en toe gezinnen met kinderen in de opvang (Heugderlicht). Moeders met kinderen kunnen naar de moederopvang, maar voor gezinnen met vaders hebben we geen passende opvang. In de transitie van de opvang kiezen we er voor om gezinnen met kinderen met voorrang regulier te huisvesten in de wijk. Dit doen we door

1. In te zetten op preventie: geen gezinnen met kinderen op straat.
2. Als preventie toch niet gelukt is: huisvesten van gezinnen in een reguliere ingerichte woning, een zogenaamde doorstroomwoning. Gemeenten inventariseren waar en hoe deze woningen beschikbaar gesteld kunnen worden. Met de maatschappelijke opvanginstellingen en de corporaties worden hierover regionale en lokale uitvoeringsafspraken gemaakt.

Beschermd wonen

Soms zijn mensen aangewezen op Beschermd Wonen: 24 uren zorg in de directe nabijheid voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid. Intramuraal (wonen in een groep) of extramuraal (op zichzelf of binnen een gezin). Zo gewoon mogelijk in de wijk is het motto. In Parkstad hebben we de meeste Beschermd Wonen trajecten door middel van subsidies ingekocht bij onze partners: Mondriaan, Levanto, Leger des Heils en Koraal groep (Mijnsicht). In sommige gevallen biedt dit echter geen oplossing. Ofwel omdat de plekken 'vol' zitten, of omdat er een specifieke begeleidingsbehoefte is.

In die gevallen wordt op incidentele basis subsidie verstrekt aan een organisatie voor een specifiek traject. Daarmee wordt oneigenlijke inzet van pgb's voorkomen.

4. Transitie- en herstelondersteuning

Transitieondersteuning betreft het versterkt ondersteunen van cliënten of gezinnen tijdens een kritische fase waarin een verhoogd risico op hernieuwde uitsluiting ontstaat, waaronder begrepen het vertrek uit voorzieningen: (weer) op jezelf wonen.

Herstelondersteuning betreft de ondersteuning van cliënten in het eigen herstelproces, in de richting van de eigen geformuleerde doelen.

1. Continuïteit in begeleiding bij verlaten opvang.

Tussen de partijen die Maatschappelijke Opvang bieden en de organisaties die Wmo-begeleiding bieden moeten hierover afspraken gemaakt worden. Daar waar het kan gaan intramurale hulp-

- verleners ook extramuraal aan de slag. Opgebouwd vertrouwen moet zoveel mogelijk gecontinueerd worden. We doen daarbij een beroep op de flexibiliteit van de aanbieders van ondersteuning.
2. Inzet van herstelgroepen en andere vormen van peersupport: hulp en ondersteuning door hiervoor getrainde “peers”, mensen die in dezelfde positie hebben gezeten.
Zowel Mondriaan als Leger des Heils en Levanto werken met ervaringsdeskundigen. Aan hen wordt gevraagd de ervaringen te bundelen en meer in te zetten. Ook buiten deze instellingen zijn er initiatieven en plannen op dit gebied.
 3. Belang van zinvolle dagbesteding (dagstructuur, voorkomen isolement)
Gemeenten onderkennen het belang van een zinvolle daginvulling voor cliënten. Dit is zowel van belang voor de dagstructuur als voor de sociale contacten en gevoel voor eigenwaarde. Binnen de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen wordt hier invulling aan gegeven. In overleg met de gemeente waar cliënten Beschermd Wonen woonachtig zijn, of waar cliënten langere tijd in de Opvang verblijven, is participatie in lokale (vrijwilligers)projecten, samen met andere vrijwilligers het streven. Daarnaast is er de mogelijkheid van inloop. Onder meer de gemeente Landgraaf heeft hier al ruime en goede ervaringen mee. Dit bevordert ook de maatschappelijke integratie.
 4. Hulp bij het opbouwen van een sociaal netwerk (zie hiervoor ook onder punt 4 van Maatschappelijke integratie van mensen met een GGZ-achtergrond van hoofdstuk 5).
Veel cliënten die uit de Opvang of (na langere periode) uit Beschermd Wonen komen, hebben nauwelijks of geen sociale contacten meer. We zetten in op het opnieuw opbouwen hiervan. Buddy’s en vrijwilligers kunnen hierin een belangrijke rol spelen. We zetten ook in, bijvoorbeeld door middel van de cursussen Mental Health First Aid (MHFA), op het vergroten van de kennis bij omstanders.
 5. (Ex)GGZ-clieënten die dat willen kunnen samen met een ervaringsdeskundige een crisiskaart opstellen, zodat ze ook op momenten van crisis, wanneer ze hun wensen niet kunnen verwoorden, de regie behouden. Op een crisiskaart kunnen hulpverleners, in geval van crisis, precies zien wat de persoon wel en niet wil dat er met hem/haar gebeurt.

5. Wonen in de wijk

We zetten ons in voor inbedding in de nieuwe omgeving, een plek vinden in de buurt/wijk. De bedoeling is om zo gewoon mogelijk te wonen.

Woningcorporaties

Met de woningcorporaties maken we Parkstadbreed afspraken over:

1. signaleren huurachterstanden
2. dreigende uithuiszettingen
3. in- exclusiecriteria Housing aanpassen en toename beschikbare woningen.

Toelichting: in plaats van te bepalen dat iemand maar € 3000,- schuld mag hebben, kunnen gemeenten ten behoeve van Housing bij burgers met een participatiewet-uitkering de huur inhouden op de uitkering en deze rechtstreeks overmaken aan de corporatie. Met UWV zal geprobeerd worden om tot dezelfde afspraken te komen. Daarmee komen meer mensen in aanmerking voor Housing en zal het aantal beschikbare woningen moeten toenemen.

4. Skeave huse (woonunits voor mensen die niet regulier gehuisvest kunnen worden) verspreid over verschillende gemeenten. Daarbij maken we de afspraak dat elke gemeente per 10.000 inwoners tenminste één Skeave huse realiseert.⁵
5. Voldoende aanbod aan kamers/goedkope appartementen voor jongeren en volwassenen, gespreid over Parkstad
6. Doorstroomwoningen (zie ook onder 3. Opvang)

Maatschappelijke integratie van mensen met een GGZ-achtergrond

Ook mensen die zich weleens zonderling, 'gek' gedragen, horen erbij. Maar hoe zorgen we ervoor dat ze geaccepteerd worden? En niet geïsoleerd zijn en vereenzamen?

Op grote schaal aanbieden van cursussen MHFA. Het biedt 'gewone mensen' basiskennis m.b.t. ggz en concrete handvatten, waardoor het minder 'eng' wordt. We benaderen hiervoor mensen in publieke functies. Ook andere burgers, zoals medewerkers van winkels en in het openbaar vervoer, kunnen een belangrijke rol vervullen.

1. Samen aan de slag. Bijvoorbeeld: De Vrije Academie Zuid Oostelijke Mijnstreek (VAZOM) heeft in samenwerking met onder andere het welzijnswerk (Impuls), Levanto, Radar en Mondriaan 'Samen Creatief' opgezet in Kerkrade-West. Hier wordt laagdrempelige inloop geboden. Dagelijks kunnen mensen met verschillende achtergronden en talenten, cursisten en buurtbewoners samen creatief bezig zijn. Men leert veel van elkaar en bovendien bieden de workshops mogelijkheid voor sociaal contact en gezelligheid. Dit initiatief draagt bij aan acceptatie in de wijk. Iedereen kan vrij inlopen, aanmelden is niet nodig.
Ook de 'Open eettafel' (Stand-by, Hoensbroek) is een voorbeeld van hoe je het elkaar ontmoeten kunt faciliteren, om op die manier het eigen sociaal netwerk uit te bouwen. Er zijn meer van dergelijke goede voorbeelden. Dit willen we uitbouwen in Parkstad.
2. Aanbieden van activiteiten: iets kunnen betekenen voor de maatschappij. Iedereen heeft behoefte aan her- en erkenning. Denk hierbij aan opknappen van tuintjes, opruimen van zwerfvuil, verkeerbrigadier etc. Dit draagt bij aan het opbouwen van een netwerk en acceptatie in de wijk, een warmer welkom.
3. Samen sporten draagt bij aan integratie en verminderen of zelfs voorkomen van eenzaamheid. Gemeenten en zorginstellingen ontwikkelen beleid om hierin bruggen te slaan. Dit kan sporten zijn vanuit de instellingen of meedoen in lokale sportclubs, eventueel met professionele steun.
4. Uitgaande van de zelfregie wordt in samenspraak met de cliënt bekeken óf en op welke wijze de buurt geïnformeerd wordt.

⁵ Met uitzondering voor de gemeente Landgraaf, omdat daar al twee grote opvangvoorzieningen zijn gevestigd: Heugderlicht en de moederopvang. Het beoogde aantal Skeave huse is gebaseerd op een analyse op persoonsniveau, naar aanleiding van de opdracht om te komen tot sluiting van de Klomp.

Spreiding van voorzieningen

De huidige locaties voor Opvang en Beschermd wonen zijn niet evenredig verspreid binnen Parkstad en Beekdaelen. Onderstaande opsomming, gerangschikt naar inwoneraantal, geeft daarvan een beeld⁶. Tussen haakjes staat het aantal inwoner- peildatum medio 2017- vermeld.

Heerlen (87.223)	10 Beschermd Wonen locaties, 3 opvanglocaties
Kerkrade (45.936)	2 Beschermd Wonen locaties
Landgraaf (37.456)	2 Beschermd Wonen locaties, 2 opvanglocaties
Beekdaelen (36.105) ⁷	2 Beschermd Wonen locaties
Brunssum (28.358)	1 Beschermd Wonen locatie
Voerendaal (12.452)	geen Beschermd Wonen- of opvanglocatie
Simpelveld (10.576)	geen Beschermd Wonen- of opvanglocatie

Onderstaande een overzicht van intramurale Beschermd Woonvormen, per gemeente:

Gemeente	Locaties	Totaal aantal plekken
Heerlen	<u>Levanto:</u> - Hoeve de Passart : 34 plekken <u>Mondriaan:</u> - Caumerbeek: 22 plekken - Elfmorgen: 29 plekken - Herle: 16 plekken - Schandelen: 17 plekken - Mejora: 8 plekken <u>Koraal Groep</u> - Mijnszicht: 5 plekken <u>Leger des Heils:</u> 44 plekken - Domus Vrieheide - Domus Molenberg - Domus de Ruijs	175

⁶ Daarnaast zijn er in Parkstad nog enkele doorstroomwoningen voor vrouwen uit de vrouwenopvang en ex-gedetineerden: 6 in Heerlen, 1 in Kerkrade en 1 in Brunssum

⁷ Totaal aantal inwoners van de voormalige gemeenten Nuth, Schinnen en Onderbanken

Kerkrade	<u>Mondriaan:</u> - Spekheide: 32 plekken <u>Levanto:</u> - Vroenhof: 32 plekken, waarvan Wmo gefinancierd 18	62
Beekdaelen	<u>Levanto:</u> - Zorgpension Stationsstraat: 20 plekken <u>Mondriaan:</u> - Tervoorst: 25 plekken	45
Simpelveld	Geen BW locaties	0
Voerendaal	Geen BW locaties	0
Brunssum	<u>Mondriaan:</u> - De Hofpoel: 32 plekken	32
Landgraaf	<u>Mondriaan:</u> - Dormigveld: 33 plekken - Heiveld: 26 plekken	59
Totaal:		373 plekken⁸

Ook de uitstroom is niet evenredig verspreid, door een ongelijke beschikbaarheid van corporatiewoningen, maar ook omdat mensen met een bijstandsuitkering uit financiële overwegingen vaak binnen de gemeente willen wonen waar zij eerder in de Opvang verbleven.

We streven er naar om de voorzieningen en de uitstroom daarvan, beter te spreiden binnen Parkstad en Beekdaelen.

⁸ Het daadwerkelijke aantal kan afwijken, omdat een deel van de bedden ingevuld wordt vanuit een andere indicatie (Wlz of forensisch) of omdat een bed tijdelijk niet gebruikt wordt. Ook kan het voorkomen dat vanuit de BW locatie extramurale zorg wordt verleend aan mensen in de nabijheid van de locatie, en dat daardoor bedden niet bezet zijn. Dit is met name bij Mondriaan het geval.

Samenwerkingsafspraken en financiering

In 2021, mogelijk 2022, wordt een nieuw integraal verdeelmodel ingevoerd voor de financiële middelen voor Wmo /MO/BW. Dat betekent dat alle gemeenten dan de middelen hiervoor ontvangen en gemeente Heerlen deze niet meer als centrumgemeente krijgt. In de visienota Opvang en Beschermd Wonen is besloten dat we als regio blijven samenwerken op het dossier Opvang en Beschermd Wonen, om zowel de lasten eerlijk te verdelen, alsook de beste resultaten te behalen.

Intramuraal Beschermd wonen en opvangvoorzieningen zullen we gezamenlijk organiseren en financieren. De verdeling daarvan zullen we nog uitwerken. Het huidige extramuraal Beschermd Wonen wordt geclassificeerd als “wonen met begeleiding”, dus “gewone” Wmo begeleiding, en zal door elke gemeente zelf opgepakt worden. Ook over de toegang tot Opvang en Beschermd Wonen moeten afspraken gemaakt worden. Een en ander zal (net zoals nu) vastgelegd worden in een lichte gemeenschappelijke regeling.

Als de planning van het Rijk niet wordt bijgesteld, zal de meicirculaire 2020 inzicht geven in de financiële middelen die wij als gemeenten in 2021 voor de Wmo/MO/BW taken ontvangen.

Nawoord

In deze uitvoeringsagenda hebben we aangegeven aan welke punten we de komende jaren gaan werken. Dat is een continu proces: periodiek zal afstemming plaatsvinden binnen de Stuurgroep Wmo Parkstad. Daar zal de voortgang bewaakt worden en waar nodig zullen er bijstellingen en aanscherpingen plaats vinden. In de eerste helft van 2020 zal aan de colleges in Parkstad en Beekdaelen ter informatie een voortgangsrapportage worden aangeboden. In de tweede helft van 2020 zal een bijgestelde uitvoeringsagenda ter besluitvorming worden aangeboden.